

24.09.2019

STM/2073/2019
STM047:00/2019

LAUSUNTOYHTEENVETO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE PIENTEN ELÄKKEIDEN KOROTTAMISESTA

Yleistä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt 9.7.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä lausuntoja hallituksen esityksestä eduskunnalle pienten eläkkeiden korottamisesta. Lausuntoja tuli yhteensä 14 kappaletta. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

Akava ry
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Eläkeläisten etujärjestö EETU ry
Eläketurvakeskus (ETK)
Julkisen alan eläkeläisten liitto KELO ry
Kansaneläkelaitos (Kela)
KT Kuntatyönantajat
Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela)
Oikeusministeriö (OM)
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Suomen yrittäjät ry (SY)
Valtiovarainministeriö (VM)

Esitysluonnos

Esitysluonnoksessa ehdotetaan korotettavaksi pieniä verorahoitteisia eläkkeitä siten, että kansaneläkkeen täyttä määrää korotettaisiin 31 eurolla kuukaudessa ja takuueläkkeen täyttä määrää 50 eurolla kuukaudessa. Lisäksi eläkkeensaajan asumistuen lisäomavastuurajaa ja lisäomavastuun kerointia ehdotetaan muutettavaksi siten, että esityksen mukainen eläketulon muutos ei juurikaan vaikuttaisi eläkkeensaajan asumistukeen ja siten vähentäisi eläkkeensaajan käytettävissä olevien tulojen nousua.

Esityksen tavoitteena on eläkkeensaajien toimeentulon turvaaminen, köyhyyden ja osattomuuden vähentäminen sekä tasaisemmasta tulonjaosta huolehtiminen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020.

Lausunnonantajien näkemyksiä

Useimmat lausunnonantajat pitivät tärkeänä esityksen tavoitteita eläkkeensaajien toimeentulon turvaamisesta, köyhyyden ja osattomuuden vähentämisestä sekä tasaisemmasta tulonjaosta huolehtimisesta.

Esityksessä ehdotettuja muutoksia pitivät toteuttamistavaltaan perusteltuina tai pääosin kannatettavina EETU, KELO Kela, Mela, SOSTE, SAK ja STTK. Osa lausunnonantajista ei ottanut kantaa esityksen sisältöön. Muutosten toteuttamista vastusti EK ja myös SY näki esityksessä merkittäviä ongelmia.

Monet lausunnonantajat kiinnittivät huomiota siihen, että kansaneläkkeen ja takuueläkkeen korottaminen heikentää työeläkejärjestelmän kannustavuutta ja yleistä hyväksyttävyyttä. SY toi esiin kannustavuus ja luottamusongelman erityisesti Yrittäjän eläkelain (YEL) mukaisen vakuutuksen osalta.

Lisäksi lausunnonantajat toivat esiin mahdollisuuden parantaa pienituloisten eläkeläisten toimeentuloa muilla keinoilla, kuten riittäväillä sosiaali- ja terveyspalveluilla sekä asumisen, palvelumaksujen, ruoan, lääkkeiden, liikkumisen ja energian hintaan kohdistuvilla toimilla.

ETK toteaa lausunnossaan, että takuueläkkeen ja kansaneläkkeen tarkistaminen lähtökohtaisesti kuluttajahintaindeksillä johtaa siihen, että niiden taso jää vähitellen jälkeen yleisestä elintasosta ilman erillisiä tasokorotuksia. ETK:n käsityksen mukaan etuuksien tasossa ja kustannusten hallinnassa olisi hyvä pyrkiä ennakoitavuuteen.

Täydennysehdotuksia

Mela esittää lausunnossaan, että luopumistuen saajien yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi esitykseen otettaisiin vuoden 2008 kansaneläkelain tasokorotuksen yhteydessä tehtyjä luopumistuen säännöksiä vastaavat säännökset siitä, että luopumistuen täydennysosassa otettaisiin huomioon kansaneläkelain mukaisen eläkkeen enimmäismäärän korotus.

Kela ehdottaa takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muotoilemista siten, että perusteluista ilmenevä säännöksen sisältö ilmenisi mahdollisimman tarkasti myös varsinaisesta pykälätekstistä.

VM toteaa lausunnossaan, että kuntoutusrahan korotuksella voi olla käyttäytymisvaikutuksia esim. siirtymisessä kuntoutuksesta markkinaehtoiseen työhön. VM:n mukaan esityksessä on syytä tarkentaa, ovatko käyttäytymisvaikutukset mahdollisia ja minkälaiset seuraukset niillä on julkiselle taloudelle ja työllisyydelle.

Muita huomioita

Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhönpaluun edistämisestä annetun lain mukaisen vähimmäisansaintarajan nousu aiheuttaa ETK:n mukaan työeläkejärjestelmässä hieman tietojärjestelmäkuluja sekä kuluja tiedottamisesta.

VM toteaa, että esitysluonnoksen mukaisten korotusten toteutumiseksi edellytettävät muutokset eläketulovähennyksiin sisältyvät VM:ssä valmisteltaviin budjettilakeihin.